

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Dato: 27. maj 2021

Samtlige ministerier mv.

Indberetning fra rigsombudsmanden i Grønland

Blinken-besøg: styrket samarbejde, fokus på klimaforandringer

USA's udenrigsminister Antony Blinken besøgte 20. maj 2021 Kangerlussuaq, hvor han mødtes med formand for Naalakkersuisut Múte B. Egede, naalakkersuisoq for udenrigsanliggender Pele Broberg og udenrigsminister Jeppe Kofod. Besøget var præget af en god stemning og enighed om vigtigheden af at styrke det amerikansk-grønlandske civile samarbejde på grundlag af Thule-aftalekomplekset af oktober 2020 og i rammen af det grønlandsk-dansk-amerikanske samarbejde i Joint Committee, som blev etableret ved aftale af august 2004.

Store dele af besøget satte fokus på klimaforandringerne og klimaforskning i Arktis og Grønland. Udenrigsminister Blinken modtog under opholdet briefinger om klimaforskning og klimaforandringer i Grønland og om amerikansk klimaforskning i Grønland.

Besøget sluttede af med et pressemøde med fokus på det styrkede amerikansk-grønlandske civile samarbejde. Det var dog Blinkens meget korte bekræftelse af en amerikansk journalists spørgsmål om, at USA ikke længere ønskede at købe Grønland, som skabte de fleste overskrifter i amerikansk presse.

Grønlands Økonomiske Råd: Behov for langsigtet plan

Grønlands Økonomiske Råd (GØR) har i sin rapport for foråret 2021 fokus på coronapandemiens indvirkning på Grønlands økonomi. Rådet anfører, at den økonomiske udvikling har været væsentligt bedre, end det tegnede sig ved pandemiens start, fordi der i Grønland ikke i samme omfang som i andre lande har været behov for nedlukninger og restriktioner for at bremse smitterisikoen. Det væsentligste tiltag har været rejserestriktionerne, der har haft store konsekvenser for turismeerhvervet. Til gengæld vil bygge- og anlægsaktiviteten være meget høj i 2021, ligesom udsigterne for det havgående fiskeri er gunstige. For 2021 forventes en vækst på ca. 2 pct. Arbejdsmarkedet vil fortsat være karakteriseret ved høj beskæftigelse og mangel på kvalificeret arbejdskraft. For 2020 forventes et underskud på de offentlige finanser på 189 mio. kr. GØR peger på, at Grønlands selvstyre samtidig har en betydelig og stigende risikoeksponering via de selvstyrejede aktieselskaber, og dette skal medtages i vurderingen af frihedsgraderne i den økonomiske politik. Den samlede nettorentebærende gæld – hvor gælden i de selvstyrejede selskaber er medtaget – forventes at øges fra 4 mia. kr. i 2020 til 7,2 mia. kr.

i 2024. En negativ økonomisk udvikling i et eller flere af disse selskaber kan derfor få store konsekvenser for landskassen.

Det er GØRs vurdering, at der er et stort behov for få udarbejdet en ny langsigtet økonomisk plan. Skal landskassens økonomi genoprettes vil det kræve, at der i en årrække sikres et overskud både for at afvikle gæld og oparbejde stødpuder som beredskab til eventuelle fremtidige kriser. Samtidig er der et uløst holdbarhedsproblem for de offentlige finanser som følge af en aldrende befolkning. Situationen stiller således krav om overskud i en periode samtidig med at der skal gennemføres reformer for at løse holdbarhedsproblemet. Den økonomiske politik har i en årrække være planlagt under et balancekrav til de offentlige finanser, men det bør fremadrettet erstattes af et overskudskrav.

Selvstyrejede A/S'er: udskiftning i bestyrelserne

Der blev medio maj gennemført generalforsamlinger i de selvstyrejede aktieselskaber. Forud for generalforsamlingerne i de 14 selskaber tilkendegav formand for Naalakkersuisut i en pressemeddelelse, at Naalakkersuisut lægger vægt på, at selskaberne styrker deres bidrag til grønlandske samfund, bl.a. ved at sikre lokal forankring: *"For at kunne realisere dette er det nødvendigt, at vi også giver plads til den yngre generation, og herigennem sikre dem muligheden for, at kunne lære og forstå, hvad der driver særligt et grønlandsk selskab. Vi skal turde tro på deres kompetencer og frem for alt, skal vi bakke op om de, som ønsker at dygtiggøre sig, samt hjælpe dem til at blive endnu bedre."* Generalforsamlingerne førte til udskiftning af 16 bestyrelsesmedlemmer i 5 selskaber. I en udtalelse til Sermitsiaq karakteriserer formanden for Demokraatit, Jens-Frederik Nielsen, processen som *"et slagteri og et blodbad"*. Han henviser til det løbende arbejde med transparens og professionalisering af selskaberne, som har fundet sted siden 2009, og finder, at der med de ny udpegninger *"ikke er tænkt i kompetencer, men mere i hvilket politisk partitilhørsforhold man har"*. Formanden for Demokraatit understreger, at partiet lægger vægt på lokal forankring, men mener, at det bør veje tungest, om de rette kompetencer er til stede.

Coronasituationen

Der er 26. maj 2021 konstateret to ny tilfælde i Nuuk. Det samlede antal smittede siden pandemiens udbrud er herefter 36. Ingen er døde, og ingen har haft behov for indlæggelse. Naalakkersuisut har i pressemeddelelse den 21. maj 2021 fremlagt en overordnet vaccinationsplan frem mod sommeren 2021. Det fremgår, at der ult. maj/primio juni tilbydes 1. vaccination i Uummannaq og Upernavik samt tilhørende bygder. I samme periode forventes der vaccinationer i resterende bygder. Herefter vil vaccinationer bliver tilbudt befolkningen under 65 år i større byer, inkl. Nuuk. 50-64-årige borgere vil blive tilbudt vaccine i anden halvdel af juni. I første halvdel af juli ventes 18-24 og 40-49 årige borgere at kunne tilbydes vaccine, mens 25-39 årige borgere ventes vaccineret i anden halvdel af juli.

Mikaela Engell